

25.09.2013

Kj/28

§ 315

Ryj / Den av ledamoten Belle Selene Xia väckta motionen om ett ekologiskt Helsingfors och energieffektivitet

HEL 2013-003028 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige beslutade i enlighet med stadsstyrelsens förslag anse den av ledamoten Belle Selene Xia väckta motionen vara slutligt behandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Suvi Rämö, förvaltningssekreterare, telefon: 310 36045
suvi.ramo(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Belle Selene Xian aloite
- 2 Rakennuslautakunnan lausunto 28.5.2013
- 3 Rakennusviraston energiansäästöneuvottelukunnan lausunto 23.8.2013

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige beslutar anse den av ledamoten Belle Selene Xia väckta motionen vara slutligt behandlad.

Föredraganden

Ledamoten Belle Selene Xia föreslår i sin motion att man ska främja bättre luftkvalitet, sopsortering och energieffektivitet genom att öka bland annat utbildningen i och informationen om dessa.

Stadsstyrelsen hänvisar till utlåtandena och konstaterar att staden har som mål att vara kolneutral senast år 2050 i enlighet med stadens miljöpolicy godkänd av stadsfullmäktige. Dessutom har Helsingfors som avsikt att minska drivhusutsläppen med 30 % från 1990 års nivå till 2020. Staden har tagit till flera åtgärder i syfte att uppnå målen. Helsingfors Energi har ett eget utvecklingsprogram som syftar till kolneutral energiproduktion. Målet för 2020 är att öka andelen förnybar energi till 20 %. Staden fäster särskilt avseende på energibesparing och förvaltningarna är förpliktade att spara cirka 2 % om året.

Stadsstyrelsen konstaterar i fråga om luftkvaliteten att minskning av trafikutsläpp är ett viktigt mål för den nya generalplanen som är under beredning. Staden strävar att uppnå målet genom tätare markanvändning som bygger på kollektivtrafiken. Gatudammhalterna

har i allmänhet sjunkit i Helsingfors under de senaste åren, vilket visar att stadens långfristiga utvecklingsåtgärder för att bekämpa gatudamm har varit effektiva. Med anledning av avgasutsläppen från trafiken överskrids det årliga gränsvärdet för kvävedioxid fortfarande i de livligt trafikerade gatuschakten i Helsingfors centrum. Överskridningen beror i synnerhet på utsläppen från dieslbilar och den ökade andelen dieseldrivna fordon. Avsikten är att före slutet av 2013 utreda vilka åtgärder som gör det möjligt att nå en nivå under gränsvärdet.

I motionen fäster man uppmärksamhet också vid behandlingsprocessen för bioavfall i Helsingfors. Insamling, kompostering och förädling av bioavfall till mullprodukter är på samkommunen Helsingforsregionens miljötjänsters (HRM) ansvar. Bioavfall förs alltså inte till soptippen. I en ny anläggning som blir färdig år 2014 rötas bioavfallet och samtidigt produceras biogas. Rötningssavfallet komposteras och förädlas till mullprodukter.

Stadsstyrelsen anser att situationen med rådgivnings- och utbildningsarbetet som syftar till att förbättra energieffektiviteten är bra i Helsingfors. Från 2011 har ett årligt energisparmål på 2 % och skyldigheten att utarbeta en egen energisparplan gällt för alla förvaltningar. I syfte att uppnå det bindande energisparmålet har antalet olika energisparutbildningar för fastighetsskötare, disponenter, ekostödpersoner och stadens anställda betydligt ökat i allmänhet.

Bland annat Klimatinfo, byggnadstillsynsverket, byggnadskontoret, miljöcentralen, utbildningsverket och affärsverket Helsingfors Energi har ordnat tillställningar och kampanjer för invånare med energibesparing som tema. För en rapport som sammanställdes av byggnadskontorets energispardelegation fick man 2012 års uppgifter från sammanlagt över 700 utbildningstillställningar och över 80 av dessa hölls för stadens anställda och resten för invånarna i Helsingfors.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Suvi Rämö, förvaltningssekreterare, telefon: 310 36045
suvi.ramo(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Belle Selene Xian aloite
- 2 Rakennuslautakunnan lausunto 28.5.2013
- 3 Rakennusviraston energiansäästöneuvottelukunnan lausunto 23.8.2013

Tiedoksi: Muutoksenhakukielto, valmistelu

Hallintokeskus

25.09.2013

Kj/28

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2013 § 896

HEL 2013-003028 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättänee katsoa valtuutettu Belle Selene Xian aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintosihteeri, puhelin: 310 36045
suvi.ramo(a)hel.fi

Ympäristölautakunta 06.08.2013 § 227

HEL 2013-003028 T 00 00 03

Päätös

Ympäristölautakunta päätti antaa seuraavan lausunnon.

Kaupungin tavoitteena on olla hiilineutraali viimeistään vuonna 2050 valtuuston hyväksymän ympäristöpolitiikan mukaisesti. Tämän lisäksi kaupungilla on uusiutuvan energian lisäämis- ja energiansäästötavoitteita. Tavoitteiden toteuttaminen järkevällä tavalla vaatisi kokonaisvaltaisen ilmastonuojelun tiekartan, joka sisältäisi priorisoidut toimenpiteet niin hillinnän kuin sopeutumisen kannalta.

Helsingin ympäristötyö on pääosin hyvässä mallissa. On kuitenkin useita yksityiskohtia kuten aloitteen tekijä mainitsee, jotka vaativat lisää panostusta. Erityisesti omaan työhön liittyvää energia-asioiden hallinnan koulutusta ja viestintää tulisi lisätä. Kaupunki voi säästää siten energiakuluissa suuria summia. Ympäristölautakunnan mielestä aloitteen tekijän ehdotus kampanja ekologisesta Helsingistä on hyvä. Kampanja voisi sisältää ilmastonuojelua, ilmansuojelua, jätehuoltoasioita, vesiensuojelua ja luonnon monimuotoisuutta. Helsinki voisi siinä tuoda esille kansainväliset mittapuut täyttävää ympäristöosaamistaan ja tekojaan. Samalla alueen ympäristöalalla toimivat yritykset saisivat näkyvyyttä. Tässä voitaisiin hyödyntää muun muassa Helsingin kaupungin ja alueen yritysten kesken viime vuonna perustettua Ilmastokumppanit –verkostoa www.ilmastokumppanit.fi

sekä Itämerihaastetta. Kampanja motivoisi kaupunkilaisia ympäristötekoihin.

Helsingin ilmastotoimet

Helsingin ilmastotavoitteina on vähentää kasviuonekaasupäästöjä 30 % vuoteen 2020 mennessä vuoden 1990 tasosta ja olla hiilineutraali vuonna 2050. Vuonna 2012 Helsingin päästöt olivat 18 prosenttia vuoden 1990 tason alapuolella. Kaupunki on käynnistänyt useita toimenpiteitä tavoitteeseen pääsemiseksi. Helsingin Energialla on oma kehitysohjelma, jonka tavoitteena on hiilineutraali energiantuotanto. Vuoden 2020 tavoitteena on kasvattaa uusiutuvan energian osuus 20 prosenttiin. Energiansäästöön kiinnitetään erityistä huomiota ja hallintokunnat on veloitettu säästämään noin 2 % vuodessa. Kaupunki toimii esimerkkinä ja esimerkiksi Suomen energiatehokkaimmassa toimistorakennuksessa ympäristökeskuksen Ympäristötalossa onkin vierailut noin 2000 henkeä vuodessa. Ympäristökeskus aikoo olla ensimmäinen hiilineutraali virasto vuonna 2015. Harakan hiilipihissä luontokeskuksessa voi kävijät tutustua kiinteistökohtaiseen energiantuotantoon. Helsingin ajankohtaisista ilmastotoimista voi lukea 4-6 kertaa vuodessa ilmestyvästä Stadin Ilmasto –uutiskirjeestä. Sen voi tilata www.stadinilmasto.fi –sivustolta, jonne on koottu tietoa Helsingin ilmastotavoitteista, niiden toteutumasta ja toimenpiteistä.

Ilmanlaatu ja liikenne

Katupölypitoisuudet ovat yleisesti alentuneet Helsingissä viime vuosina, mikä osoittaa kaupungin pitkäaikaisen katupölyn torjunnan kehittämisen ja toimenpiteiden olleen tehokkaita. Hengitettävien hiukkasten raja-arvot eivät ole ylittyneet Helsingissä raja-arvoa valvovilla asemilla vuoden 2006 jälkeen. Katupölyn raja-arvot voivat kuitenkin ylittyä kantakaupungin katukuiluissa sekä vilkkaasti liikennöityjen väylien varrella, mikäli pölyntorjuntaan ei kiinnitetä jatkuvasti huomiota.

Liikenteen pakokaasupäästöjen johdosta typpidioksidin vuosiraja-arvo ylittyy edelleen Helsingin keskustan vilkasliikenteisissä katukuiluissa. Ylittyminen johtuu erityisesti dieselautojen päästöistä ja niiden osuuden kasvusta. Helsinki on saanut jatkoaikaa vuoteen 2015 saakka päästä raja-arvon alle. Parhaillaan selvitetään, millä toimenpiteillä voidaan päästä raja-arvon alle. Selvitys valmistuu vuoden 2013 loppuun mennessä.

Helsingin kaupunki määritteli vuonna 2010 kriteerit vähäpäästöisille henkilöautoille. Autojen hiilidioksidipäästöjen tulee olla alle 100 g/km tai alle 150 g/km jos polttoaineena on etanoli tai kaasu. Säänneltyjen (ilmanlaatua heikentävien) päästöjen tulee olla Euro 5 -tasoa. Sähköautot on määritelty aina vähäpäästöisiksi. Kaupunki kannustaa

vähäpäästöisen henkilöauton valintaan tarjoamalla kriteerit täyttävälle ajoneuvoille asukas- ja yrityspysäköintitunnukset sekä vyöhykepysäköinnin puoleen hintaan. Vähäpäästöisten henkilöautojen osuus autokannasta on kasvussa Helsingissä. Henkilöautokannasta vähäpäästöisiä oli 2013 maaliskuun lopussa noin yksi prosentti, mutta uusista rekisteröinneistä jo yli 5 prosenttia on vähäpäästöisiä.

Biojätteet

Ympäristölautakunta yhtyy aloitteen tekijän näkemykseen siitä, että hyvä tapa käsitellä biojätteet, erityisesti keittiö- ja puutarhajätteet on kompostointi. Kompostointi edistetään mm kaupunkilaisille järjestettävillä kompostointikursseilla. ”EY:n kaatopaikkadirektiivi (1999/31/EY) edellyttää, että biohajoavan yhdyskuntajätteen sijoittamista vähennetään asteittain. Vuonna 2016 kaatopaikoille saa sijoittaa enintään 25 prosenttia tuolloin syntyväksi arvioidusta biohajoavasta yhdyskuntajätteestä.

HSY-alueella kerätään kattavasti biojätteitä kotitalouksista ja suurkertymäkohteista. Lajittelutehokkuus voisi olla parempi, sillä lajitteluelvoitteista huolimatta merkittävä osa biojätteestä päättyy edelleen sekajätteen mukana kaatopaikalle. Kotitalouksien ja ilmeisesti ainakin osittain myös yritysten toiminnassa syntyvä sekajäte käsitellään jatkossa (ensi kesästä alkaen) jätteenpolttolaitoksessa, minkä jälkeen käytännössä hyvin vähän biojätettä tai biohajoavaa jätettä päättyy enää kaatopaikalle.

Helsingin seudun ympäristöpalveluiden hallitus päätti kokouksessaan 25.1.2013 lisätä pääkaupunkiseudun biojätteen käsittelykapasiteettia ja rakentaa mädätyslaitoksen Ämmässuon kompostointilaitoksen yhteyteen. Mädätyslaitoksessa biojätteestä tuotetaan uusiutuvaa energiaa ja multatuotteen raaka-ainetta. Mädätyslaitos otetaan käyttöön vuoden 2014 lopussa, ja siellä voidaan käsitellä 60 000 tonnia biojätettä vuodessa.

Energiankulutus

Uudisrakennusten energiatehokkuus on parantunut aiempiin vuosiin verrattuna. Kun vuonna 2002 rakennetut kerrostalot kuluttivat kaukolämmitysenergiaa vielä kuutiota kohden 42 kilowattituntia vuodessa (kWh/brm³), niin vuonna 2011 valmistuneet kerrostalot kuluttivat kaukolämpöä lähes puolet vähemmän eli 22 kWh/brm³. A-energialuokan osuus myönnettyjen rakennuslupien kerrosalasta kasvoi vuoden 2009 viidestä prosentista jo 51 prosenttiin vuonna 2012. A-energialuokan yleistymiseen on yleisten rakennusten energiatehokkuusmääräysten kiristymisen lisäksi vaikuttanut myös kaupungin vuonna 2011 määräämä A-energialuokkavaatimus kaupungin tonteille rakennettaville asuinrakennuksille.

Koko kaupungin energiankulutuksen kasvu on samalla pysähtynyt ja kokonaiskulutus on pysynyt ennallaan viime vuodet rakennuskannan kasvusta huolimatta. Asukaskohtaisesti energiankulutus on pudonnut seitsemän prosenttia vuodesta 2005 vuoteen 2012. Uudisrakennusten energiatehokkuuden paranemisen lisäksi myös vanhempien rakennusten energiankulutus on saatu putoamaan peruskorjaus- ja kiinteistötekniisillä toimilla kuten huoneistokohtaisilla vesimittareilla ja lämmitysverkoston perussäädöllä.

Myös kaupungin omien rakennusten energiatehokkuus on parantunut. Kaupungin omistamien rakennusten lämmön ominaiskulutus on pudonnut seitsemän prosenttia ja sähkön kulutus viisi prosenttia vuodesta 2005 vuoteen 2012. Säästetty energia vastaa tasoltaan noin kuutta miljoonaa euroa vuonna 2012. Yksi merkittävä toimenpide palvelukiinteistöissä on ollut vuonna 2010 alkanut EkoTeko-projekti, joka jalkautettiin yhteensä noin 430 kouluun ja päiväkotiin vuoden 2012 loppuun mennessä. EkoTeko-projektissa rakennuskannan energiatehokkuutta parannettiin opastamalla käyttäjiä, huoltohenkilökuntaa ja omistajia.

Ekotukitoiminta

Helsingissä on toiminut ekotukihenkilöiden verkosto vuodesta 2006 alkaen ja tähän mennessä 1034 henkilöä on koulutettu työyhteisöjen ekotukihenkilöiksi. Peruskoulutuksessa aiheina on aina muun muassa energiansäästö, kestävä liikkuminen sekä jätteiden määrän vähentäminen ja lajittelu. Lisäksi ekotukihenkilöille tarjotaan jatkokoulusta muun muassa energiatehokkuuteen liittyvistä asioista. Viime vuonna ekotuen Helmi-intrasivustolle avattiin kolme avointa energiankulutuksen seurantajärjestelmää kaupungin työntekijöiden käyttöön. Myös järjestelmien käyttöön tarjotaan koulutusta. Lisäksi energia- ja ympäristöasioista viestitään ekotukihenkilöille säännöllisesti kuukausikirjeissä, intrassa, Internet-sivuilla ja Facebookissa.

Asukkaiden energianeuvonta

Ympäristökeskus koordinoi koko pääkaupunkiseudun kattavaa asukkaiden energianeuvontaa. Sitä rahoittavat pääkaupunkiseudun kunnat, TEM ja HSY. Neuvontaa koordinoi valtakunnallisesti Motiva ja sitä toteutetaan yhdessä muiden asukkaille suunnattujen palvelujen, organisaatioiden ja hankkeiden kanssa. Keskeisin niistä on Ilmastoinfo. Muita ovat muun muassa alueen energiayhtiöt, kierrätyskeskus. Toimintaan voi tutustua www.energiaopas.fi –sivustolla ja Motivan sivuilta <http://www.eneuvonta.fi/>.

Esittelijä

ympäristöpäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

25.09.2013

Kj/28

Lisätiedot

Jari Viinanen, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 31519
jari.viinanen(a)hel.fi

Kiinteistölautakunta 16.05.2013 § 251

HEL 2013-003028 T 00 00 03

Päätös

Lautakunta on päätti antaa kaupunginhallitukselle Belle Selene Xian valtuustoaloitteesta koskien ekologista Helsinkiä ja energiatehokkuutta seuraavan lausunnon:

Kiinteistöhoitajan koulutuksessa energiansäästö on hyvin keskeinen asia. Kaikki kiinteistöhoitajat eivät ole saaneet koulutusta ja säästämistoimenpiteet vaativat lisätyötä. Kiinteistövirasto on aloittanut palveluntuottajien, kuten Palmian, kanssa selvitystyön, kuinka kiinteistöhoito saadaan palvelemaan paremmin kiinteistönomistajaa ja käyttäjiä. Koulutuksen lisäksi on tarkoitus ottaa käyttöön perehdyttämislomake, joka takaa sen, että kiinteistöhoitajaa opastetaan riittävästi aina uuteen kohteeseen tultaessa.

Kiinteistökanta on hyvin eri-ikäistä ja myös ominaiskulutusarvot vaihtelevat hyvin paljon, esim. sähkönkulutus voi joissakin kouluissa olla alle 20 kWh/m² ja joissakin kouluissa 200 kWh/m². Lämmönkulutus vaihtelee myös ja siihen ei käyttäjällä ole aina tehokkaita vaikutusmahdollisuuksia. Energiansäästötoimenpiteet vaativat usein säätöfirman käyttöä, ja kiinteistöhoitaja valvoo järjestelmän toimintaa. Säättöjärjestelmien hallinta ei aina ole helppoa, sillä automaatioaste vaihtelee ja kiinteistöhoitaja ei tunne kohdetta tarpeeksi hyvin, jota voisi olla kykenevä tekemään itsenäisesti säätötoimenpiteitä ja laitteiston huoltoa. Laittekanta myös vanhenee ja usein sen kapasiteetti käy vajaaksi, kun esim. koulun oppilasmäärä ylittää suunnitteluaikaisen tason, mistä väistämättä seuraa esim. sisäilmaongelmia.

Kiinteistöhuoltoyhtiöt ovat kouluttaneet työnjohtajia, joilla on tarvittava tieto ja joiden tehtävänä on kouluttaa kiinteistöhoitajia. Muutokset ovat hitaita, joten ko. toiminnan vaikutusta ei voida vielä arvioida. Alan palkkaustason nostaminen voisi houkutella alalle hyvän peruskoulutuksen omaavia.

On esimerkkikohteita, joissa voidaan osoittaa, että hyvä kiinteistöhoitaja on omilla toimillaan saanut aikaan vuosipalkkansa suuruiset säästöt ainoastaan säättämällä lämmitys/IV-järjestelmät toimimaan optimaalisesti, joten hyvä kiinteistöhoito on avainasemassa energiansäästöissä automaatiosta ja tekniikasta huolimatta.

Kiinteistön omistajalla on vastuu kiinteistön kunnon säilyttämisestä samoin kuin järkevästä energiankäytöstä ilmastotavoitteiden sekä muiden energiansäästötavoitteidenkin vuoksi. Helsingin kaupunki on sitoutunut alentamaan 20 % vuoteen 2020 mennessä energiankulutustaan. Esim. Helsingin tilakiinteistökannassa säästöpotentiaalin vuotuinen rahallinen arvo voi vastata jopa yhden koulun rakentamiskustannuksia, jos kaikki mahdollinen säästö savutetaan. Työkaluna voidaan käyttää etävalvontaa, jolloin kiinteistönomistajan edustaja, joko isännöitsijä tai huoltoliike, seuraa reaaliaikaisesti käyttöliittymän avulla rakennuksen säätöjärjestelmää ja säätää/korjaa tai tilaa huollon heti muualta. Tämä pakottaa kiinteistönhuollon toimimaan tehokkaammin ja vikatilat jäävät lyhytaikaisiksi.

Esittelijä

tilakeskuksen päällikkö
Arto Hiltunen

Lisätiedot

Jari Pere, projektinjohtaja, puhelin: 310 31803
jari.pere(a)hel.fi